

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi taiteen edistämisen järjestelystä annetun lain, taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain sekä eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi taiteen edistämisen järjestelystä annettua lakia, taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annettua lakia sekä eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annettua lakia.

Taiteen edistämisen järjestelystä annettua lakia muutettaisiin siten, että taiteen keskus-toimikunnan jäsenmäärää lisättäisiin kahdella ja että taiteen keskus-toimikunnan yhteydessä olisi kirjastoapurahojen ja -avustusten jakamista varten opetusministeriön asettama lautakunta sekä että valtion taideteollisuus-toimikunnan nimi muutettaisiin valtion muo-toilutoimikunnaksi. Taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetua lakia muutettaisiin siten, että apu-

rahat eivät enää jakautuisi kiinteästi yksi-, kolme- ja viisivuotisiin apurahoihin ja että apurahojen asetuksella säädetystä kiintiöinnistä eri taiteenaloille luovuttaisiin. Eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annettuun lakiin lisätäisiin säännökset lautakunnasta, joka jakaa kirjastoapurahat ja -avustukset.

Lisäksi lakeihin lisättäisiin säännökset, joilla kielletään valittaminen taiteen keskus-toimikunnan ja valtion taidetoimikuntien sekä keskus-toimikunnan yhteydessä olevan lautakunnan palkintoja, apurahoja ja avustuksia koskevista päätöksistä.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Nykytila

Laki taiteen edistämisen järjestelystä

Suomen taiteen edistämistä varten ovat valtion taidetoimikunnat ja näiden yhteiselimenä taiteen keskus-toimikunta, joista säädetään taiteen edistämisen järjestelystä annetussa laissa (328/1967) ja taiteen edistämisen järjestelystä annetussa asetuksessa (1105/1991). Taiteen keskus-toimikunta ja

valtion taidetoimikunnat toimivat opetusministeriön asiantuntijaeliminä. Alueellisen taiteen edistämistä varten kussakin läänissä on yksi tai useampi alueellinen taidetoimikunta siten kuin opetusministeriö tarkemmin määrää.

Valtion taidetoimikuntien ja taiteen keskus-toimikunnan tehtävänä on edistää luovaa ja esittävää taiteellista työtä, taiteen tuntemusta ja harrastusta sekä taiteen kannalta tärkeitä ajankohtaisia tutkimusta, toimia valtion asiantuntijaeliminä taiteen alalla sekä suorittaa ne muut taiteen edistämistä tarkoitet-

tavat tehtävät, jotka asetuksella niille annetaan.

Mainitun lain 1 §:n 1 momentin mukaan valtion taidetoimikuntia on yhdeksän eli elokuvataide-, kirjallisuus-, kuvataide-, näyttämötaide-, rakennustaide-, säveltaide-, taide-teollisuus-, tanssitaide- ja valokuvataidetoimikunta.

Pykälän 2 momentin mukaan taiteen keskustoimikunnalla ja valtion taidetoimikunnilla on hallintotoimisto, joka on taiteen keskustoimikunnan alainen.

Lain 4 §:n 2 momentin mukaan taiteen keskustoimikunnan muodostavat valtion taidetoimikuntien puheenjohtajat ja valtioneuvoston määräämät neljä jäsentä. Valtioneuvosto määrää keskustoimikunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Nykyinen taiteen keskustoimikunta on asetettu kolmivuotiskaudeksi 1998—2000.

Valtioneuvosto määrää valtion taidetoimikunnan puheenjohtajan ja muut jäsenet taiteen eri alojen keskeisiä järjestöjä ja laitoksia kuultuaan näiden ehdottamista henkilöistä. Jäsenten tulee olla asianomaisen taiteen alan ansioituneita harjoittajia tai tuntijoita. Valtion taidetoimikuntaan kuuluu enintään 11 jäsentä.

Taiteen edistämisen järjestelystä annetun asetuksen 21 §:ssä säädetään, että taiteen keskustoimikunnan ja taidetoimikunnan päätökseen, joka koskee palkinnon, apurahan tai avustuksen myöntämistä, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Laki taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista

Taiteilijaprofessorin viroista ja taiteilija-apurahoista säädetään taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetussa laissa (734/1969) sekä taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetussa asetuksessa (845/1969).

Mainitun lain 3 §:n 1 momentissa säädetään, että valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, josta jaetaan, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, taiteenharjoittajien työskentelyn ja opintojen tukemiseksi eri taiteen aloilla 112 yksivuotista, 41 kolmi-vuotista ja vuodesta 1996 lukien 32 viisivuotista, vuodesta 2001 lukien 42 viisivuotista sekä vuodesta 2006 lukien 52 viisivuotista valtion taiteilija-apurahaa. Lisäksi varataan vähintään 50 valtion taiteilija-apurahan suuruinen määräraha jaettavaksi kohdeapu-

rahoina tiettyjen työsuunnitelmien toteuttamista varten.

Taiteilija-apurahojen myöntämisestä päättävät valtion taidetoimikunnat ja taiteen keskustoimikunta.

Lain 3 b §:n 1 momentissa säädetään, että taiteenharjoittajalla, joka saa tai on saanut viisivuotista taiteilija-apurahaa, on sen jälkeen kun hän ei enää saa apurahaa, oikeus valtion varoista suoritettavaan vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- ja työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä, jos apurahaa myönnettäessä on määrätty, ettei saajalla ole lupaa pitää palkattua tointa.

Taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun asetuksen 12 §:ssä säädetään, että taiteen keskustoimikunnan päätökseen, joka koskee ehdotusta taiteilijaprofessorin nimittämiseksi, tai taiteen keskustoimikunnan taikka asianomaisen toimikunnan päätökseen, joka koskee apurahan tai avustuksen myöntämistä, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Laki eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista

Kirjastoapurahajärjestelmästä säädetään eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetussa laissa (236/1961) sekä eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetussa asetuksessa (46/1964). Mainitun lain mukaan valtion varoista jaetaan vuosittain kirjailijoille ja kääntäjille apurahoja ja avustuksia sen johdosta, että heidän kirjoittamiaan tai kääntämiään kirjoja pidetään maksuttomasti käytävissä yleisissä kirjastoissa. Kirjastoapurahat ja -avustukset jakaa hakemuksesta vuosittain opetusministeriö, jonka apuna toimii kolmivuotiskaudeksi asetettu apurahalautakunta.

Eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun asetuksen mukaan lautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja seitsemän muuta jäsentä sekä heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Nykyinen lautakunta on asetettu kolmivuotiskaudeksi 2000—2002.

1.2. Nykytilan arviointi

Pääministeri Paavo Lipposen II hallituksen ohjelmassa todetaan, että taiteen keskustoimikunnan ja taidetoimikuntien asema ja teh-

tävä valtion taidehallinnossa selvitetään.

Hallintopolitiikan suuntalinjoista 16 päivänä huhtikuuta 1998 tehdyssä valtioneuvoston periaatepäätöksessä (Laadukkaat palvelut, hyvä hallinto ja vastuullinen kansalaisyhteiskunta. Hallintopolitiikan suuntalinjat.) lähdetään siitä, että valtioneuvoston asemaa politiikan johtajana lujitetaan ja että ministeriön hoitamissa tehtävissä korostuvat poliittinen ohjaus ja päätöksenteko. Ministeriöistä siirretään sellaiset tehtävät, jotka eivät välittömästi palvele mainittuja tehtäviä, kansainvälistä yhteistyötä tai Euroopan unionia koskevaa koordinaatiota.

Hallintopolitiikan suuntalinjoista tehdyn valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan on perusteltua siirtää pysyvästi kirjastoapurahojen ja -avustusten myöntäminen opetusministeriön apuna toimivalle lautakunnalle ja sijoittaa se taiteen keskustoimikunnan yhteyteen.

Kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista päättää opetusministeriön asettama lautakunta, josta säädetään eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetussa laissa (115/1997) ja kuvataiteen apurahalautakunnasta annetussa asetuksessa (116/1997). Valtion julkisiin rakennuksiin hankittavista taideteoksista päättää valtion taideteostoimikunta, josta säädetään taideteosten hankkimisesta ja sijoittamisesta valtion julkisiin rakennuksiin annetussa valtioneuvoston päätöksessä (125/1970). Tarkoituksenmukaista on, että myös nämä toimielimet siirretään taiteen keskustoimikunnan yhteyteen.

Taiteen keskustoimikunnan tehtäviä on perusteltua laajentaa niin, että toimikunta käsitelisi laajemmin myös taide- ja kulttuuripoliittista suunnittelua. Keskustoimikunnan toiminnassa tulisi muutoinkin korostua laaja-alainen taide-elämän edistäminen. Taiteen keskustoimikunnan taide- ja kulttuuripoliittisen roolin vahvistamisella voitaisiin tukea nykyistä enemmän myös alueellisia taidetoimikuntia osana taidehallinnon kokonaisuutta ja korostaa niiden tehtävää alueellisina asiantuntijoina. Tämän kannalta on tärkeää laajentaa entisestään taiteen keskustoimikunnan asiantuntemusta.

Koska hallitusmuodon 16 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi, taiteen keskustoimikunnan, valtion taidetoimikuntien ja eräiden

apurahojen myöntävien lautakuntien päätöksiin on pääsääntöisesti saatava hakea muu-
tosta valittamalla.

Hallintolainkäyttölain (586/1996) 13 §:n mukaan laissa säädetään erikseen siitä, milloin viranomaisen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Taiteen edistämisen järjestelystä annetussa laissa eikä taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetussa laissa ole säännöksiä valitusoikeuden rajoittamisesta. Valituskieltoa koskevat säännökset ovat nykyisin taiteen edistämisen järjestelystä annetussa asetuksessa ja taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahojen annetussa asetuksessa. Valitus on kielletty sellaisista päätöksistä, jotka koskevat palkinnon, apurahan ja avustuksen myöntämistä. Muutoin päätökset ovat valituskelpoisia.

Taiteilijoille myönnettävät palkinnot, apurahat ja avustukset ovat harkinnanvaraisia. Ne myönnetään taiteellisten ansioiden ja tarpeen mukaan. Laeissa ei ole tarkemmin määritelty niiden myöntämisperusteita. Tämän vuoksi valituskiellon jatkamista voidaan pitää palkintojen, apurahojen ja avustusten osalta edelleen perusteltuna. Asetuksen tason sääntelyä ei voida pitää asianmukaisena, vaan asiasta on säädettävä lailla.

Taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahojen annetussa laissa säädetään nykyisin, että taiteilija-apurahat jakaantuvat yksi-, kolme- ja viisivuotisiin apurahiin. Koska apurahojen määrät on tällä tavalla kiinteästi jaettu tietyn pituisiin apurahakausiin, ei taiteen keskustoimikunta eivätkä valtion taidetoimikunnat voi apurahan myöntämisvaiheessa määritellä sen kesto- ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Nykyisiä apurahiin varattuja määrärahoja ei siten voida käyttää riittävän joustavasti.

1.3. Ehdotetut muutokset

Laki taiteen edistämisen järjestelystä

Taiteen edistämisen järjestelystä annetun lain 1 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että valtion taideteollisuustoimikunnan nimi muutettaisiin valtion muotoilu-
toimikunnaksi. Samalla ehdotetaan myös, että valtion näyttämötaidetoimikunnan ruotsinkielistä sanamuotoa muutetaan.

Lain 1 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että taiteen keskustoimikunta voisi asettaa jaostoja. Tarkoituksena on, että

jaoston tehtäviin voisi kuulua myös päättävaltaa, kuten apurahojen jakamista.

Lain 4 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että taiteen keskustoimikunnan jäsenmäärää lisättäisiin kahdella, jolloin keskustoimikunnan muodostaisivat valtion taidetoimikuntien puheenjohtajat ja valtioneuvoston määräämät kuusi muuta jäsentä.

Lisäjäseniä määrättäessä otettaisiin huomioon taiteen ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen kannalta keskeiset alueet, kuten viestintä sekä taiteen tutkimus ja opetus.

Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että kirjastoapurahojen ja -avustusten jakamista varten asetettu lautakunta on taiteen keskustoimikunnan yhteydessä. Lautakunnasta ja sen asettamisesta säädettäisiin eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetussa laissa.

Esityksessä ehdotetaan, että valituskiellosta säädettäisiin vastaisuudessa lain tasolla. Tämän mukaisesti taiteen edistämisen järjestelystä annettuun lakiin lisättäisiin valituskieltoa koskeva säännös, joka vastaisi nykyistä asetusten tasolla olevaa sääntelyä.

Lisäksi lain voimaantulosäännöksessä todettaisiin, että voimassa olevien säännösten mukaan asetettu taiteen keskustoimikunta jatkaisi toimikautensa loppuun.

Laki taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista

Taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain 3 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että taiteilija-apurahat eivät enää jakautuisi kiinteästi yksi-, kolme- ja viisivuotisiin apurahiin, vaan taiteen keskustoimikunnalla ja valtion taidetoimikunnalla olisi mahdollisuus apurahaa myönnettäessä määritellä apurahauskausi vapaasti niin, että vähimmäispituus olisi kuusi kuukautta ja enimmäispituus viisi vuotta. Valtion talousarvion vuosittain taiteilija-apurahoja varten otettava määräraha ei määriteltäisi enää toteamalla yksi-, kolme- ja viisivuotisten apurahojen määriä vaan toteamalla vuosittain käytettävissä olevien apurahavuosien kokonaismäärä eli nykyisin 395 apurahavuotta, joka olisi samalla myös vuosittain maksussa olevien apurahojen enimmäismäärä. Laista poistettaisiin myös valtuutus säätää asetuksella taiteilija-apurahojen kiintiöinnistä eri taiteenaloille, jolloin taiteen keskustoimikunta päättäisi eri tai-

teenaloille osoitettujen apurahojen määristä. Jotta nykytila ei olennaisesti muuttuisi, tarkoituksena on, että kullekin taiteen alalle myönnettäisiin vastaisuudessa vähintään nykyisin asetuksessa säädetyin tason mukainen apurahavuosien kokonaismäärä.

Ehdotettujen muutosten tavoitteena on parantaa päätöksentekijän mahdollisuuksia käyttää apurahiin varattuja määrärahoja joustavasti ja asiantuntevasti taiteen kentän toimijoiden tarpeista lähtien. Joustavoittamisen yhteydessä on toisaalta tarkoitus huolehtia siitä, ettei keskimääräinen apurahauskausi uudistuksen vuoksi olennaisesti lyhene.

Lakiin myös lisättäisiin valituskieltoa koskeva säännös, joka vastaisi nykyistä asetusten tasolla olevaa sääntelyä.

Vuoden 1996 alusta voimaan tulleen taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksessä säädetään, että pitkäaikaisiin taiteilija-apurahiin, joiden apurahauskausi on alkanut ennen lain voimaantuloa, sovelletaan apurahauskauden alkaessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä. Koska pitkäaikaista eli 15-vuotista taiteilija-apurahaa maksetaan vuoden 2001 alussa edelleen noin 90 taiteilijalle, ehdotetaan vastaava säännös otettavaksi myös ehdotettuun lakiin.

Ehdotettua lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran apurahiin, joiden apurahauskausi alkaa 1 päivänä tammikuuta 2001 tai sen jälkeen.

Ehdotuksessa ei puututa taiteilijoiden eläkejärjestelmään apurahajärjestelmän uudistuksesta huolimatta, koska eläkeasia käsitellään opetusministeriön asettamassa toimikunnassa, jonka tehtävänä on selvittää taiteilijoiden työllistämisedellytyksiä ja sosiaaliturvaa koskevia kysymyksiä.

Laki eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista

Eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset lautakunnasta, joka jakaa kirjastoapurahoja ja -avustuksia. Lautakunnan asettaisi edelleen opetusministeriö, ja se sijoitettaisiin keskustoimikunnan yhteyteen.

Lautakunnan apurahojen ja avustusten jakamista koskevaan päätökseen ei saisi hakea muutosta valittamalla. Vastaava valituskielto on eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavis-

ta apurahoista annetun lain 5 §:ssä.

Tarkemmat säännökset lautakunnasta ja sen asettamisesta annettaisiin asetuksella.

Lisäksi lain siirtymäsäännöksen mukaan opetusministeriössä vireillä olevat apuraha- ja avustusasiat siirtyisivät lain voimaan tullessa kirjastoapurahoja ja -avustuksia myöntävän lautakunnan käsiteltäviksi. Nykyinen lautakunta jatkaisi toimikautensa loppuun.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä taloudellisia eikä organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia.

Taiteen keskustoimikunnan jäsenmäärän lisäämisestä kahdella uudella jäsenellä aiheutuisi hallintomenoja noin 30 000 markkaa vuodessa.

Vuoden 2006 alusta ehdotetun lain-säädännön mukainen apurahajärjestelmä toimisi täydessä laajuudessaan, jolloin vuosittain käytettävissä olevien apurahavuosien kokonaismäärä on 495 apurahavuotta, joka on sama kuin nykyisen säännöksen mukaan.

Kirjastoapurahojen ja -avustusten myöntämisen siirtyessä opetusministeriöltä sen asettamalle lautakunnalle ministeriön työ määrä vähenisi. Taiteen keskustoimikunnan työ määrä puolestaan lisääntyisi lautakunnan siirtyessä sen yhteyteen.

3. Asian valmistelu

Opetusministeriö antoi 8 päivänä maaliskuuta 1999 taiteen keskustoimikunnalle taidedhallinnon uudistamista koskevan toimeksiannon. Taiteen keskustoimikunta teki 15 päivänä kesäkuuta 1999 opetusministeriölle esityksen valtion taidedhallinnon kehittämiseksi. Ennen esityksen tekemistä taiteen keskustoimikunta kuuli eri alojen taiteilijajärjestöjä, valtion taidetoimikuntia ja alueellisia taidetoimikuntia. Taiteilijajärjestöjen kuulemistilaisuuksissa oli edustettuina 56 tahoja eri taiteilijajärjestöistä ja toimikuntalaitoksesta. Kuulemistilaisuuksissa ja niiden yhteydessä annetuissa lausunnoissa suhtauduttiin myönteisesti esityksen tavoitteisiin.

Esitys on valmisteltu opetusministeriössä virkatyönä. Esityksen jatkovalmistelussa on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon kuulemistilaisuuksissa esitetyt kannanotot.

Esitysluonnoksesta on antanut lausunnon Finlands svenska författareförening rf, Suo-

men kirjailijaliitto ry, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry, Suomen näytelmäkirjailijaliitto ry ja Suomen tietokirjailijat ry. Lausunnonantajien enemmistö suhtautui pääosin myönteisesti ehdotettuihin muutoksiin. Suomen kirjailijaliitto ja Finlands svenska författareförening kuitenkin vastustavat kirjastoapurahoja ja -avustuksia koskevia muutoksia.

4. Tarkemmat säännökset

Taiteen edistämisen järjestelystä annetun asetuksen 21 §:n valituskieltoa koskeva säännös voidaan kumota, koska valituskieltoa koskeva säännös ehdotetaan siirrettäväksi lakiin. Lisäksi asetuksella on tarkoitusta antaa tarkempia säännöksiä taiteen keskustoimikunnan jaostoista sekä siitä, että taiteen keskustoimikunta huolehtii kirjastoapurahojen ja -avustusten jakamista varten asetetun lautakunnan hallinnosta.

Jos taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetusta laista poistetaan valtuutus säätää asetuksella taiteilija-apurahojen kiintiöinnistä eri taiteenaloille, taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetusta asetuksesta voidaan kumota tätä valtuutta koskeva säännös. Samoin asetuksen 12 §:n säännös valituskiellosta voidaan kumota, jos valituskieltoa koskeva säännös siirretään lakiin. Lisäksi asetuksella säädettäisiin taiteilijaprofessorin nimittämisestä, siitä, miten vuosittain jaettava apurahojen määrästä päätetään, ja apurahojen hakemisesta.

Eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annettuun lakiin lisättäväksi ehdotetun 1 a §:n mukaan tarkemmat säännökset kirjastoapurahat ja -avustukset myöntävästä lautakunnasta ja sen asettamisesta annettaisiin asetuksella.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Lakien täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä ennen kuin lait tulevat voimaan.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**taiteen edistämisen järjestelystä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan taiteen edistämisen järjestelystä 14 päivänä heinäkuuta 1967 annetun lain (328/1967) 1 §:n 1 ja 2 momentti ja 4 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 712/1991, sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 712/1991 ja 635/1997, uusi 4 momentti ja lakiin uusi 5 a § seuraavasti:

1 §

Suomen taiteen edistämistä varten on seuraavat valtion taidetoimikunnat: valtion elokuvataidetoimikunta, valtion kirjallisuustoitomikunta, valtion kuvataidetoimikunta, valtion muotoilutoimikunta, valtion näyttämötaidetoimikunta, valtion rakennustaidetoimikunta, valtion säveltaidetoimikunta, valtion tanssitaidetoimikunta ja valtion valokuva-taidetoimikunta.

Valtion taidetoimikuntien yhteiselimenä on taiteen keskustoimikunta. Taiteen keskustoimikunnalla ja valtion taidetoimikunnilla on hallintotoimisto, joka on taiteen keskustoimikunnan alainen. Lisäksi keskustoimikunta voi asettaa jaostoja.

Lisäksi keskustoimikunnan yhteydessä on apurahojen ja avustusten jakamista varten lautakunta, josta säädetään eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetussa laissa (236/1961).

4 §

Taiteen keskustoimikunnan muodostavat valtion taidetoimikuntien puheenjohtajat ja valtioneuvoston määräämät kuusi muuta jäsentä. Keskustoimikunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan määrää valtioneuvosto.

5 a §

Taiteen keskustoimikunnan ja valtion taidetoimikunnan päätökseen, joka koskee palkinnon, apurahan tai avustuksen myöntämistä, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla asetettu taiteen keskustoimikunta jatkaa toimikautensa loppuun.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista 28 päivänä marraskuuta 1969 annetun lain (734/1969) 3 §:n 1 momentti ja 3 a §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 143/1995, sekä

lisätään lakiin uusi 4 b § seuraavasti:

3 §

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, josta jaetaan taiteenharjoittajien työskentelyn ja opintojen tukemiseksi eri taiteen aloilla 395 apurahavuotta vastaava määrä sekä vuodesta 2001 lukien 445 apurahavuotta vastaava määrä ja vuodesta 2006 lukien 495 apurahavuotta vastaava määrä valtion taiteilija-apurahoina. Apurahakausi voi olla vähintään kuusi kuukautta ja enintään viisi vuotta. Lisäksi varataan vähintään 50 taiteilija-apurahan suuruinen määräraha jaettavaksi kohdeapurahoina tiettyjen työsuunnitelmien toteuttamista varten.

3 a §

Taiteilija-apurahoja jaettaessa niistä on vuosittain myönnettävä vähintään 30 apurahavuotta vastaava määrä nuorille tai uransa alussa oleville taiteenharjoittajille.

Vähintään kolmivuotisia taiteilija-apurahoja ja kohdeapurahoja myönnettäessä etusija on annettava luovan suorituskvyn jo osoitaneille taiteenharjoittajille. Taiteilija-apuraha voidaan viisivuotisena myöntää useam-

man kerran peräkkäin alalla eteviksi osoitautuneille taiteenharjoittajille, joilla ei ole päätoimista virka- tai työsuhdetta.

4 b §

Taiteen keskustoimikunnan ja valtion taiteotoimikunnan päätökseen, joka koskee apurahan tai avustuksen myöntämistä, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran apurahoihin, joiden apurahakausi alkaa 1 päivänä tammikuuta 2001 tai sen jälkeen. Pitkäaikaisiin sekä kolmi- ja viisivuotisiin taiteilija-apurahoihin, joiden apurahakausi on alkanut ennen lain voimaantuloa, sovelletaan apurahakauden alkaessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki

eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista 3 päivänä toukokuuta 1961 annettuun lakiin (236/1961) uusi 1 a § seuraavasti:

1 a §

Edellä 1 §:ssä tarkoitettujen apurahojen ja avustusten jakamista varten on opetusministeriön asettama lautakunta.

Apurahojen ja avustusten jakamista koskevaan lautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tarkemmat säännökset lautakunnasta ja sen asettamisesta annetaan asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta .

Lakia sovelletaan apurahojen ja avustusten jakamiseen 1 päivästä tammikuuta 2001.

Ennen tämän lain voimaantuloa apurahojen ja avustusten jakamista varten asetettu lautakunta jatkaa tässä laissa tarkoitettuna lautakuntana toimikautensa loppuun.

Tämän lain voimaan tullessa opetusministeriössä vireillä olevat apuraha- ja avustussasiat siirtyvät lautakunnan käsiteltäviksi.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Kulttuuriministeri *Suvi Lindén*

1.

Laki

taiteen edistämisen järjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taiteen edistämisen järjestelystä 14 päivänä heinäkuuta 1967 annetun lain (328/1967) 1 §:n 1 ja 2 momentti ja 4 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 712/1991, sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 712/1991 ja 635/1997, uusi 4 momentti ja lakiin uusi 5 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Suomen taiteen edistämistä varten on seuraavat valtion taidetoimikunnat: valtion elokuvataidetoimikunta, valtion kirjallisuustoimikunta, valtion kuvataidetoimikunta, valtion näyttämötaidetoimikunta, valtion rakennustaidetoimikunta, valtion säveltaidetoimikunta, *valtion taideteollisuustoimikunta*, valtion tanssitaidetoimikunta ja valtion valokuvataidetoimikunta.

Valtion taidetoimikuntien yhteiselimenä on taiteen keskustoimikunta. Taiteen keskustoimikunnalla ja valtion taidetoimikunnilla on hallintotoimisto, joka on taiteen keskustoimikunnan alainen.

Ehdotus

1 §

Suomen taiteen edistämistä varten on seuraavat valtion taidetoimikunnat: valtion elokuvataidetoimikunta, valtion kirjallisuustoimikunta, valtion kuvataidetoimikunta, *valtion muotoilutoimikunta*, valtion näyttämötaidetoimikunta, valtion rakennustaidetoimikunta, valtion säveltaidetoimikunta, valtion tanssitaidetoimikunta ja valtion valokuvataidetoimikunta.

Valtion taidetoimikuntien yhteiselimenä on taiteen keskustoimikunta. Taiteen keskustoimikunnalla ja valtion taidetoimikunnilla on hallintotoimisto, joka on taiteen keskustoimikunnan alainen. *Lisäksi keskustoimikunta voi asettaa jaostoja.*

Lisäksi taiteen keskustoimikunnan yhteydessä on apurahojen ja avustusten jakamista varten lautakunta, josta säädetään eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetussa laissa (236/1961).

4 §

Taiteen keskustoimikunnan muodostavat valtion taidetoimikuntien puheenjohtajat ja valtioneuvoston määräämät neljä jäsentä. Keskustoimikunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan määrää valtioneuvosto.

Taiteen keskustoimikunnan muodostavat valtion taidetoimikuntien puheenjohtajat ja valtioneuvoston määräämät *kuusi muuta* jäsentä. Keskustoimikunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan määrää valtioneuvosto.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 a §

Taiteen keskustoimikunnan ja valtion taide-toimikunnan päätökseen, joka koskee palkinnon, apurahan tai avustuksen myöntämistä, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla asetettu taiteen keskustoimikunta jatkaa toimikautensa loppuun.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista 28 päivänä marraskuuta 1969 annetun lain (734/1969) 3 §:n 1 momentti ja 3 a §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 143/1995, sekä

lisätään lakiin uusi 4 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, josta jaetaan, *sen mukaan kuin asetuksella säädetään*, taiteenharjoittajien työskentelyn ja opintojen tukemiseksi eri taiteen aloilla 112 yksivuotista, 41 kolmi-vuotista ja *vuodesta 1996 lukien* 32 viisivuotista, *vuodesta 2001 lukien* 42 viisivuotista sekä *vuodesta 2006 lukien* 52 viisivuotista valtion taiteilija-apurahaa. Lisäksi varataan vähintään 50 taiteilija-apurahan suuruinen määräraha jaettavaksi kohdeapurahoina tiettyjen työsuunnitelmien toteuttamista varten.

3 §

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, josta jaetaan taiteenharjoittajien työskentelyn ja opintojen tukemiseksi eri taiteen aloilla 395 apurahavuotta vastaava määrä sekä *vuodesta 2001 lukien* 445 apurahavuotta vastaava määrä ja *vuodesta 2006 lukien* 495 apurahavuotta vastaava määrä - valtion taiteilija-apurahoina. Apurahakausi voi olla vähintään kuusi kuukautta ja enintään viisi vuotta. Lisäksi varataan vähintään 50 taiteilija-apurahan suuruinen määräraha jaettavaksi kohdeapurahoina tiettyjen työsuunnitelmien toteuttamista varten.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 a §

Yksivuotisia taiteilija-apurahoja jaettaessa on niistä vuosittain myönnettävä vähintään 30 apurahaa nuorille tai uransa alussa oleville taiteenharjoittajille. Yksivuotinen apuraha voidaan jakaa kahden henkilön kesken.

Kolmi- ja viisivuotisia taiteilija-apurahoja ja kohdeapurahoja myönnettäessä on etusija annettava luovan suorituskäytännön jo osoittaneille taiteenharjoittajille. Viisivuotinen taiteilija-apuraha voidaan myöntää useamman kerran peräkkäin alallaan eteviksi osoittaneille taiteenharjoittajille, joilla ei ole päätoimista virka- tai työsuhdetta.

3 a §

Taiteilija-apurahoja jaettaessa niistä on vuosittain myönnettävä vähintään 30 apurahavuotta vastaava määrä nuorille tai uransa alussa oleville taiteenharjoittajille.

Vähintään kolmivuotisia taiteilija-apurahoja ja kohdeapurahoja myönnettäessä etusija on annettava luovan suorituskäytännön jo osoittaneille taiteenharjoittajille. Taiteilija-apuraha voidaan viisivuotisena myöntää useamman kerran peräkkäin alallaan eteviksi osoittaneille taiteenharjoittajille, joilla ei ole päätoimista virka- tai työsuhdetta.

4 b §

Taiteen keskustoimikunnan ja valtion taide-toimikunnan päätökseen, joka koskee apurahan tai avustuksen myöntämistä, ei saa haakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran apurahoihin, joiden apurahakausi alkaa 1 päivänä tammikuuta 2001 tai sen jälkeen. Pitkäaikaisiin sekä kolmi- ja viisivuotisiin taiteilija-apurahoihin, joiden apurahakausi on alkanut ennen lain voimaantuloa, sovelletaan apurahakauden alkaessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki

eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista 3 päivänä toukokuuta 1961 annettuun lakiin (236/1961) uusi 1 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 a §

Edellä 1 §:ssä tarkoitettujen apurahojen ja avustusten jakamista varten on opetusministeriön asettama lautakunta.

Apurahojen ja avustusten jakamista koskevaan lautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tarkemmat säännökset lautakunnasta ja sen asettamisesta annetaan asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Lakia sovelletaan apurahojen ja avustusten jakamiseen 1 päivästä tammikuuta 2001.

Ennen tämän lain voimaantuloa apurahojen ja avustusten jakamista varten asetettu lautakunta jatkaa tässä laissa tarkoitettuna lautakuntana toimikautensa loppuun.

Tämän lain voimaan tullessa opetusministeriössä vireillä olevat apuraha- ja avustussasiat siirtyvät lautakunnan käsiteltäviksi.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.